

BİLİM İNSANI HATİCE ÖRCÜN BARIŞTA'NIN TÜRK SANATINA KATKILARI

SCIENTİST HATİCE ÖRCÜN BARIŞTA'S CONTRIBUTİONS TO TURKİSH ART

DOI: 10.33404/anasay.1141844

Çalışma Türü: Araştırma Makalesi / Research Article^{1*}

İlker GÜMÜŞ **

ÖZ

Bilim insanı ve bilim, toplum için vazgeçilmez etmenler arasındadır. Bir ülkenin gelişmişliği, bilgi üreten bireyler yetiştirmesi ile artar. Toplum olarak bilimi ve bilim insanlarını anlamak önemlidir. Bilim insanı, toplumu ileri noktaya taşıyabilmek için mantık çerçevesinde araştırma yapan, sabırlı, meraklı, kendine güvenen, sürekli not tutan, okuyan, mütevazı olan, tarafsız ve objektif davranan bir kimliğe sahip olmalıdır.

1- Makale Geliş Tarihi: 7. 07. 2022 Makale Kabul Tarihi: 17. 11. 2022

* Bu makale Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Sanatı Anabilim Dalı'nda Prof. Dr. Abdülhamit Tüfekçioğlu danışmanlığında hazırlanan "Bilim İnsanı Hatice Örcün Barışta: Yaşamı, Eserleri ve Türk Sanatındaki Yeri" tezinden üretilmiştir. Tez çalışması Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu tarafından desteklenmiştir.

** Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Sanatı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye. E-posta: ilker_gumus_88@hotmail.com **ORCID ID**
<https://orcid.org/0000-0001-6276-3298>

Türkiye’de, Türk sanatı üzerine bilimsel çalışmalar yapan bilim insanları yeterince tanıtılmamaktadır. Bu da alandaki önemli bir eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de, Türk sanatı araştırmaları ile özellikle geleneksel Türk sanatı çalışmaları konusunda akademik çevrede ilk akla gelen Hatice Örcün Barışta’dır. 1977 yılında başlayıp 2017 yılına kadar devam eden 47 yıllık akademik yaşamında yaptığı bilimsel çalışmaları Türk toplumunun yararına sunmuş, bunlarla Türk kültür ve sanatını tanıtmayı hedeflemiştir. Barışta, Ankara Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümünün yetiştirdiği önemli bilim insanlarından biridir. Türk el sanatları ve işleme sanatları hakkında yaptığı çalışmalar ile bilim dünyasına katkı sağlamıştır. Türk sanatı sahasının problemlerini çok yönlü bakış açısıyla çözmeye uğraşmıştır. Araştırmalarındaki detaycılığı ve nitelikli yayınları, onu Türk sanatının geleneksel sanatlar alanında önde gelen bilim insanı hâline getirmiştir.

Bu nedenle bu çalışma da sürekli bilginin peşinde koşan değerli bilim insanı Hatice Örcün Barışta’nın Türk sanatı ve düşünce dünyasına bırakmış olduğu izleri ortaya çıkarmak ve onu anlayabilmek amacıyla kaleme alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilim İnsanı, Hatice Örcün Barışta, Türk Sanatı, Sanat Tarihi, El Sanatları

ABSTRACT

Scientists and science are among the indispensable factors for society. The development of a country increases by educating individuals who produce knowledge. As a society, it is important to understand science and scientists. To carry society forward, the scientist should have an identity that conducts research within the framework of logic, is patient, curious, self-confident, constantly takes notes, reads is modest and acts impartially and objectively.

In Turkey, scientists who do scientific studies on Turkish art are not sufficiently promoted. This is an important deficiency in the field. H. Örcün Barışta is the first name that springs to mind in the academic circle regarding Turkish art studies and especially traditional Turkish art studies. In her 47-year academic life, which started in 1977 and continued until 2017, she presented her scientific

studies for the benefit of Turkish society and aimed to promote Turkish culture and art with them. Barışta is one of the important scientists educated by the Department of Art History of Ankara University. She contributed to the world of science with her studies on Turkish handicraft and embroidery arts. She tried to solve the problems of the field of Turkish art with a multifaceted point of view. Her elaboration in her research and her qualified publications have made her a leading scientist in the field of traditional arts of Turkish art.

Therefore, this study was written to uncover and understand the trails left by the valuable scientist H. Örcün Barışta, who was constantly chasing knowledge, in the world of Turkish art thought.

Keywords: Scientist, Hatice Örcün Barışta, Turkish Art, art History, Handicrafts.

Giriş

Prof. Dr. Hatice Örcün Barışta, geleneksel Türk sanatları üzerine yaptığı akademik çalışmalar ile tanınmaktadır. Bu alanlardaki belgeleme çalışmaları ile tarihî bir başvuru kaynağı olarak kendinden sonraki araştırmacılara ışık tutmuştur. Balkanlardan Orta Asya'ya yapmış olduğu bilimsel çalışmalar, Türk soylu halkların kültürünü tanıyan bilinçli bir toplum hedeflemiştir.

05.10.1942 tarihinde Adana'da doğan Barışta, Sinan-Kadriye Tekelioğlu'nun kızıdır. Edirne Uzunköprülü olan Teğmen Ali Sinan Tekelioğlu (Barışta, 2001, s. 67-69; Görür, 2018, s. 299), 1920 yılında Kurtuluş Savaşı'nda Çukurova'nın düşman işgalinden kurtuluşunda Örcün Köyü'nü karargâh olarak kullanmıştır (Fot.-1). TBMM'de Adana mebusluğu vesilesi ile birçok hizmet yapan Tekelioğlu, bu sebepten kızı Hatice'ye Örcün ismini de eklemiştir. Yöre halkı tarafından Örcün (Barışta, 2001, s. 91) Köyü'nün anlamının yıldız olduğu ileri sürülse de Barışta, köyün dokuma ürünleri ile ün yapmasından dolayı örmek-dokumak anlamında örücülükten gelen bir uzantısı olduğunu değerlendirmiştir. Bilim insanı olarak el sanatlarını seçmiş ve bu alanda düşünce üretmiş olması da tesadüf olmasa gerek.

İlk, orta ve lise öğrenimini TED Ankara Koleji'nde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sanat Tarihi Bölümünden

1969 yılında mezun oldu. 1976'da Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sanat Tarihi Bölümünden “İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi'nden 16. Yüzyıla Ait Bitkisel Bezemeli Bohçalar” konulu yüksek lisans tezi ile “Bilim Uzmanı” unvanını aldı. İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi'nden “16. Yüzyıldan Bu Yana Türk Saray ve Saray Dışı İşlemeleri Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar” konulu tezi ile “Doktor” unvanını aldı. Meslek hayatına 1970 yılında Ankara Tevfik Fikret Lisesi ve Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda öğretmen olarak başladı. 1982-1983/1987-1988 yılları arasında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü başkanı, 1986-1988 yıllarında Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü başkanı, 1988-1989 yıllarında Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji-Sanat Tarihi Bölümü başkanı, 1989 yılında Selçuk Üniversitesi Türk El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi başkanı oldu. 1992-1999 yıllarında Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi dekanı olarak görev yaptı. 1992 yılında Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji-Sanat Tarihi Bölümüne profesör ve bölüm başkanı olarak atandı. 2001 yılına kadar bölüm başkanlığına devam etti. 1992 yılında Gazi Üniversitesi Türk El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi başkanı oldu. Bu görevi 2003 yılına kadar sürdürdü. 2006 yılında Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümüne profesör olarak atandı. 2009 Eylül ayında Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümünden emekli oldu (Görür, 2018, s. 302-307; Görür, 2009, s. X).

Barişta, TED Koleji yıllarında eğitimine devam eder iken spor yaşamı ile dikkat çekmiştir. Asker bir babanın kızı olması sebebiyle Barişta, TED Kolejinin voleybol ve basketbol takımlarına katılarak kaptanlık görevini de üstlenmiştir (Fot.2). İbrahim Barişta'nın aktarımına göre bu spor etkinliklerinde eşi Orhan Barişta ile tanışmış ve 1960 yılında evlenmiştir (Kaynak Kişi 1, İbrahim-Ayşın Barişta) (Fot. 3-4).

Yetiştirdiği Bilim İnsanlarının Hatice Örcün Barişta Hakkındaki Düşünceleri:

Meslektaşları, öğrencileri ve ailesi Barişta'yı farklı duygu ve düşünceler ile anımsarlar.

Hatice Örcün Hoca'nın oğlu Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, İç Hastalıklar Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. İbrahim Barışta (Kaynak Kişi 1, İbrahim-Ayşın Barışta, 2020), onunla alakalı sunları aktarır: *“Annem sanat tarihini hep seviyormuş. Ben sanat tarihi okuyacağım diye isteyerek gitmiş. 1965’li yıllarda Oluş Arık, Rüçhan Arık gibi hocalardan çok etkilendiğini, onları beğendiğini ve örnek aldığı söylerdi. İlkokulda veli görüşmeleri olurdu. Annem bu görüşmelere hep gelirdi, diğer velilerden çok daha gençti, o dönemde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Sanat Tarihi Bölümünde öğrenci olarak okuyordu, bazen ellerinde okul kitaplarıyla gelirdi. Veli görüşmesinden sonra da derse girmek için kendi okuluna giderdi. Birlikte öğrencilik yaptığımız ilginç bir dönemdi. Ben ilkokul üçüncü sınıfta iken annem sanat tarihi bölümünü bitirdi, daha sonra yüksek lisans ve doktora çalışmalarına devam etti. Ara dönemde Ankara’da farklı okullarda (örneğin Keçiören Lisesi) sanat tarihi hocası olarak çalıştı. Kişiliği dışardan sert gibi görünse de aslında oldukça yumuşak birisiydi. Anne olarak gerçekten çok sevecendi. Annem sevgiyle disiplin ederdi. İnsanları, çalıştığı okullarda da bu şekilde disiplin ederdi. Selçuk ve Marmara Üniversitesindeki arkadaşları da annemi “Örcün Hoca sert mizaçlıydı ama çok sevecendi.” şeklinde tanımlarlar. Yapılabilecek bir şeyi ertelemek ve bahane üretmeyi sevmezdi. Bu belki Sinan Paşa’dan aldığı askerî terbiyeden olabilir. Öğrencilerine yardımcı olmayı çok severdi. Çalışmalarının mutlaka ikinci, üçüncü okumalarını yapardı, buna da “demlenme” adını verirdi. Daha sonra gerekli son düzenlemeleri yapardı. Hatalı olan yerleri daktiloda yeniden yazar, sonra o yazdığı kısmı makas ile kesip hatalı olan kısmın üzerine selo bant ile yapıştırırdı. Bu günümüzdeki “cut and paste” kavramının yıllar önce hayata geçmiş bir uygulamasıydı. O zamanlar tabii bilgisayar yoktu, annem bunu daktiloda yapıyordu. Yazılarını fiziki ortamda klasörlerde korurdu. Sonra zamanla bilgisayar çıkıp yaygınlaşınca, yazı yazmak uğruna bilgisayar kullanmayı öğrendi. Bu işlemleri bilgisayarda yapmaya başladı. Bilgisayardaki bilgiler elden giderse diye çok endişe ederdi. Onları disket ve flash belleklerde saklardı. Bu konuda çok titizdi. Bilgilerini korumak ve yazılımların azizliğine uğramamak için kullandığı bilgisayar programlarını hep lisanslı olarak almaya dikkat ederdi. Bilgisayarı öğrenme aşamalarında Muhammet Bey ve Şebnem Hanım, anneme çok destek olmuşlardır”.*

Hatice Örcün Barışta'nın asistanlığını yapan Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Muhammet Görür (Kaynak Kişi 2, Muhammet Görür, 2020), onunla alakalı şunları aktarır: “Örcün Hanım'ı tarif etmek çok zor; yaşamak lazım. Hoca, çok canlı, hareketli bir insandı. Bilim insanı olarak pek çok konuya öncülük etti, özellikle el sanatları alanına etti. Bugün el sanatlarında yapmış olduğu çalışmalar lisansüstü tezleri ve sonrasında yazmış oldukları kitaplar ile geleneksel Türk el sanatları alanındaki pek çok boşluğu doldurmuştur. Özellikle işleme, nakış gibi biraz daha bizim alanla fazla çalışılmamış konulara eğildi. Yapmış olduğu çalışmalar pek çok bilinmeyeni ortaya çıkardı; teknik, malzeme ve süsleme konularında. Geçmiş ile gelecek arasında bağlantı kurma noktasında önemli çalışmalardı. Hoca, tabiri caizse insanların çeyiz sandıklarını açtırıp, çeyiz sandıklarındaki geçmişlerinden gelen izleri takip ederek onları gün ışığına çıkardı. Çıkarmış olduğu malzemeleri çizim, fotoğraflarla belgeledi. Onların tanımları, özellikle alan terminolojisi ile ilgili çalışmaları oldukça yoğundu. Terminoloji sadece sözlüklerle ilgili değil, halkın kendi kullandığı terimleri de alarak yazılı olan ile sözlü olanı birleştirip halkın kullandığı Türkçe terimlerin daha doğru olduğunu ve bunları kullanmanın alana katkı sağlayacağını hem bilimsel anlamda hem Türk dili anlamında önemli olduğunu hep vurguladı. Yayınlarında da bu tür şeylere dikkat ederdi. Özellikle de genç akademisyenleri bu alanla ilgili çalışmaya teşvik ederdi. Hoca, geleneksel el sanatları olsun, Türk sanatı olsun, kendimizi çok iyi tanıtmadığımız kanısındaydı. Türk sanatıyla ilgili çalışmalar bugüne kadar hep yabancılarla başlamış. Batılı ya da yabancı gözüyle Türk sanatına bakma, konuya ne kadar iyi ya da bilimsel yaklaşırsalar da onların bazı konularda objektif olmadığını düşünürdü. Türk sanatının en büyük problemlerinden biri bilinmeyenlerdir. Bakış açısının da yabancıların baktığı gibi değil, özümüze dönerek bakmasını isterdi, doğrusu ve yanlışıyla. Sadece zaferlerle Türkleri ele almazdı, yenilgiyle de, yapmış oldukları diğer şeylerle de değerlendirirdi. Bugüne kadar Türk el sanatları değerlendirmeye tabi tutulmamış, sadece belgeleme çalışması yapılmış, o da eksik kalmıştı. Hoca ilk çalışmalarında belgeler, onlar belli bir olgunluğa ulaştıktan sonra değerlendirme ve karşılaştırma yapardı. Türk sanatında belgeleme çalışmasının belli bir düzeye ulaştığını, artık yavaş yavaş

değerlendirme yapılması gerektiğini düşünürdü. Bu değerlendirme sonucunda el sanatlarının değerinin ortaya çıkacağını söylerdi. Bu kapsamda geleceğe aktarılması gerektiğini söylerdi.”

Hatice Örcün Barışta'nın öğrencisi olan ve uzun yıllar onunla beraber çalışan Hacı Bayram Veli Üniversitesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Başkanı Prof. Dr. Aysen Soysaldı (Kaynak Kişi 3, Aysen Soysaldı, 2020), onunla ilgili şunları aktarır: *“Kişilik ve karakter açısından; Hoca, doğru ve çok dürüst bir insandı. Özellikle devlet malı konusunda asla en küçük çöpü dahi kutsar derecesinde önemserdi. Bilim insanı olarak her şeyin gerçeğini, hakikatini ve detayını öğrenmeye çalışırdı. Örneğin ilk yazdığı kitabı, Osmanlı İmparatorluğu İşleme Örnekleri, doktora tezinin kataloğudur. Doktora tezinden sonra Türk İşleme Teknikleri diye, bir kitap yazdı. Hocanın bilimsel yönden Arış dergisine çok önemli bir katkısı olmuştu. 1996'da Kayseri'deki halı-cicim-kilim bilgi şöleninde Arış dergisi hakkında çalışılmaya başlanmıştı. Hoca, o zaman dekandı. Sadık Hoca o zaman bir komisyon kurup makale formatı, konuları neler olabilir diye, hocanın makamına danışılması için Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı uzmanları getirmişti. Orada bu konular tartışılıp kararlaştırıldı. Hatta Arış dergisinin altında küçük punto yazılar ile “halı-kilim-dokuma-örgü-işleme sanatları dergisi”, şeklindeki açıklamayı Örcün Hoca yazdırmıştı. Çünkü Örcün Hoca, “Roma sanatının mermer, bizim sanatımızın ise; tekstil” olduğunu düşünürdü. Örcün hoca ölçekli çalışmayı ve bilgi formları ile çalışmayı önemserdi. Halı bilgi formu ya da gözlem formu da derdik, biz onunla kilim, oya, işleme, dokuma bilgi formu vb. bunları hep ayrı ayrı oluşturduk. Çünkü her ürünün kendine has özellikleri vardı, bazı maddelerin çıkarılması gerekiyordu, örneğin halıda düğüm sıklığı dersin, ama kilimi ya da kumaşa yazamazsın. Teknik olarak ayrı formlar hazırladık. Bugün hâlâ bu formları gözden geçirip kullanırız. Güzel bir metodoloji geliştirmişti. Bir masanın etrafında toplanıp herkes bir şeyler söylerdi. Terminolojiye çok dikkat ederdi”.*

Hatice Örcün Barışta'nın projelerinde görev alan Atatürk Kültür Merkezi Emekli Uzmanı Sanat Tarihçi Şebnem Ercebeci Çınar (Kaynak Kişi 4, Şebnem Ercebeci Çınar, 2020), onunla alakalı şunları aktarır: *“Prof. Dr. Örcün Barışta*

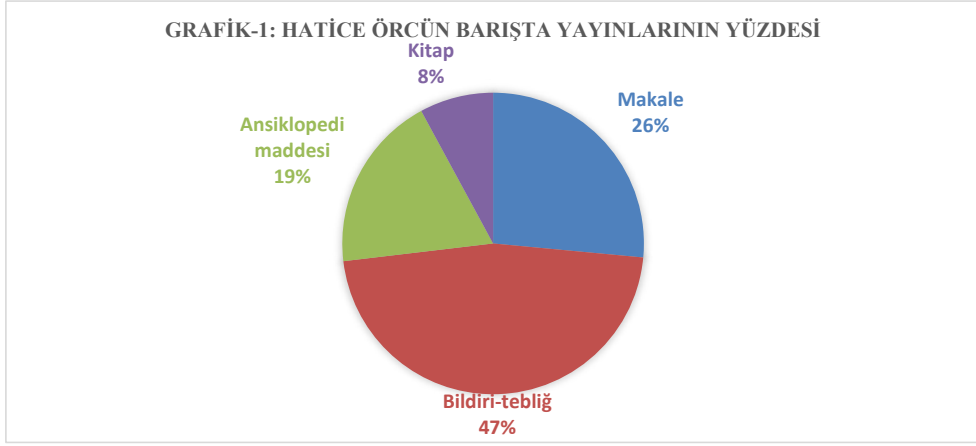
öğrenmeye ve öğretmeye hevesli, heyecanını hiçbir zaman kaybetmemiştir. Detaycı, her şeyi en ince ayrıntısına kadar hesaplayan, asla hata kabul etmeyen, bir profesör gibi değil de bir öğrenci gibi çalışmalarda bulunan bilim insanıydı. Hocanın hırçın, kavgacı, her şeye itiraz eden, hatayı ve yanlışı kabul etmek istemeyen tavrının altında yumuşak, anaç ve de korumacı bir yapısının olduğuna şahidim. En son yayını Türk El Sanatları kitabının 14 defa düzeltilmesi, hasta gözüyle tek tek okuyarak bölümleri düzenlemiş olması onun titizliğinin en güzel kanıtıdır. Kurumun güvenliğinden, sekreterine, hademesine kadar herkes onu tanıyordu. Kuruma geldiğinde herkesin yüzünde bir tebessüm olurdu. Çok iyi bir katalog araştırmacısıydı. Her gördüğü objeyi fotoğrafladıktan sonra özelliklerini yazıp kart oluşturmayı severdi. Gezideyken sürekli bir not defterine notlar aldığına ve bunlar sonra lazım olacak diye kaydettiğine şahit olmuş-tum. Özellikle kendisinin terminolojiye kattığı halk plastik sanatlarının daha çok incelenmesi gerektiğini her fırsatta dile getirirdi. Sorun odaklı değil, çözüm odaklı çalışmaların yapılması gerektiğini vurgulardı. Kültür Bakanlığı ve müze-lerin katalog çalışmalarına daha ağırlık vermesini ve eserlerin envanterinin tamamlanması gerektiğini her fırsatta dile getirirdi.”

Hatice Örcün Barışta akademik yaşamı boyunca 20 yüksek lisans ve 3 doktora öğrencisi yetiştirerek Türk sanatı alanına bilim insanları kazandırmıştır.

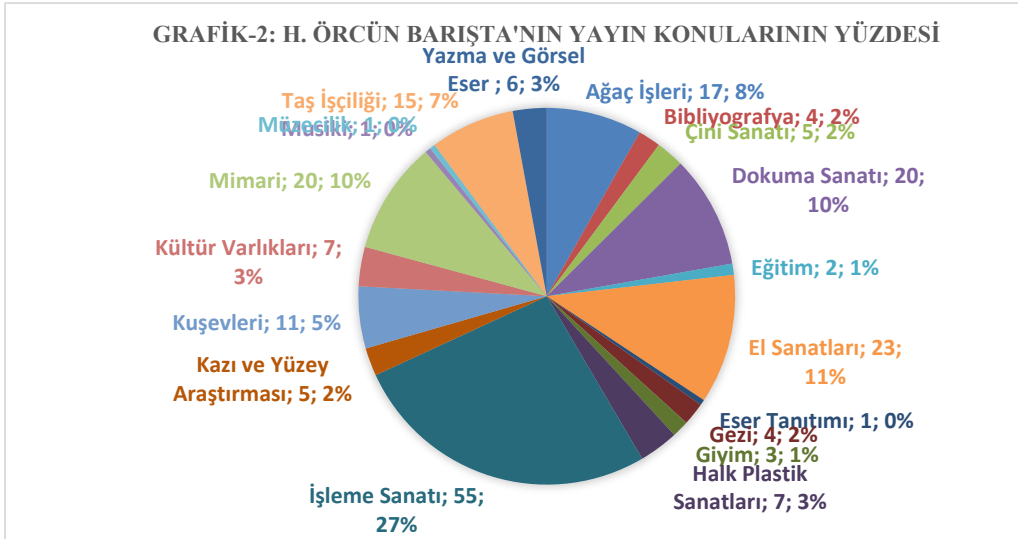
Türk Sanatına Katkıları:

Barışta Hoca, akademik yaşamı boyunca ağaç işleri (1), el sanatları (2), halk plastik sanatları (1), işleme sanatı (10), kuş evleri (1) ve mimari (5) olmak üzere 20 kitap kaleme almıştır. Barışta'nın; ağaç işleri (3), çini sanatı (2), dokümacılık (7), el sanatları (10), eser tanıtımı (1), gezi (4), giyim (1), işleme sanatı (23), konut mimarisi (3), kuş evleri (1), kültür varlıkları (3), mimari (5), musiki (1), taş işçiliği (3), yazma ve görsel eser (1) konularında 67 makale kaleme aldığı görülür. H. Örcün Barışta; kuş evleri (5), çini sanatı (1), işleme sanatı (5), el sanatları (5), mimari (31), müzecilik (1) alanlarında 48 ansiklopedi maddesi yazmıştır. Ağaç işleri (13), bibliyografya (4), çini sanatı (3), dokuma (13), eği-tim (2), el sanatları (11), giysi (2), işleme (22), kazı ve yüzey çalışmaları (5), konut mimarisi (2), kuş evleri (9), kültür varlıkları terminolojisi (4), mimari (5),

müzecilik (1), plastik sanatlar (6), taş işçiliği (12), yazma ve görsel (5) alanlarında 118 adet bildiri ve tebliği tespit edilmiştir (Graf. 1-2).

Ulusal ve uluslararası birçok sempozyuma katılan Barışta, akademik yaşamında en çok yayını %47 oranı ile bildiri ve tebliğ türünde yapmıştır. Bu, aynı zamanda hocanın organizasyonlara ne denli katılım sağladığını ve önem verdiğini göstermektedir.

Barışta, araştırma ve inceleme çalışmalarının paylaşılması gerektiğini düşünürdü. Kurumlar arası koordinasyon ve bilgi paylaşımı olmamasından

dolayı ya da araştırmalarda tekerrüre düşülmesinden şikâyetçidir (10/128 Esas Numaralı Meclis Araştırma Komisyonu Raporu, 2003). Cumhuriyet sanat tarihi yazıcılığının yeni kavram ve kural çevresinde gelişmeye başladığı dönemde Bizans, Türk-İslam mimarisi başta olmak üzere çeşitli çalışmalar yapılırken maalesef geleneksel Türk sanatları üzerine yeterli çalışma bulunmamaktaydı. Bu bağlamda Barışta'ya akademik hayatının ilk adımını Prof. Dr. Oluş Arık attırması onu geleneksel Türk sanatları alanına yönlendirmiştir. Barışta'nın akademik yaşamında değer verdiği isimler Selçuk Mülayim ve Hakkı Acun olmuştur.

Cumhuriyet, yerini aldığı Osmanlının bir gün geri dönebileceği korkusunu uzun süre taşımıştır. Bu nedenle bir dönem, sanat tarihine Selçuklunun yüceltilip Osmanlının görmezden gelindiği (Mülayim, 2009, s. 74-77) bir düşünce hâkim olmuştur. Barışta, bu konuda bir ayırım yapmadan araştırmalarını sürdürmüştür. Özellikle Osmanlı kültüründe önemli bir yere sahip olan, üstelik günlük kullanımdan dolayı eskiyen, halkın evlerinde sandıkta saklanan, toplumumuzca gerekli özen gösterilmeyen Osmanlı el sanatlarını ve işlemlerini çalışmayı tüm zorluklara rağmen tercih ettiği görülmüştür. Hoca, bütün aktif akademik yaşamı boyunca geleneksel Türk sanatının tanıtılması ve korunması konusunda hassasiyet göstermiştir. Geleneksel Türk sanatının, Anadolu insanın doğum, evlenme ve ölüm gibi önemli olayları çerçevesinde geliştiğini düşünmüştür (Barışta, 1984, s. 13). Geleneksel Türk sanatını yayınlarında tarihsel perspektifte incelemiştir. Gelişen teknolojiye yenik düşen dokuma sanatı konusunda üretim ve uygulama merkezlerine çalışma modülü sunma ve sorunlarını dile getirme açısından önemli çalışmalara imza atmıştır. Bu konularda araştırma yapan bilim insanları araştırmalarına atıfta bulunmuştur.

Yayınladığı kitaplar ile geleneksel Türk sanatı motiflerinin yabancı ülkelerde ilgi görmesini ve dünya sanatındaki yerini almasını amaçlamıştır. Tarihsel ve detaycı araştırmacı yönü ile yayınları aynı zamanda öğrenci ve araştırmacılar için kaynak eser olma özelliği taşımaktadır. Konuyu okuyucuya kronolojik olarak motif, tür, araç-gereç, uygulanan teknik, kullanılan renkler, biçim, kompozisyon şeklinde parça parça inceleyerek tümevarım yöntemi ile toplu

şekilde aktardığı görülür. Barışta hoca, eserlerinde Türk toplumunun tarihine, üslendiği misyona ve kültürel etkilerine ilişkin bilgiler de vermiştir. Bu alanda envanter çalışmalarına ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Kültürel miraslarımızın restore edilerek, sergilenip tanıtılması gerektiğini ve teknolojik gelişmelere yenik düşen el sanatları ürünlerinin üretiminin devam etmesi için atölyelerin, usta ve zanaatkârların devlet tarafından desteklenmesi gerektiğini savunmuştur. Bu bağlamda Türk El Sanatları Merkezi taslağı hazırlamıştır. Bu kurum Türk el sanatları için sağlıklı bir araştırma merkezi, restorasyon ve üretim merkezi özelliği taşımaktadır. Örcün hocanın, Gazi Üniversitesi El Sanatları Merkezi Başkanlığı sırasında kendi atölyelerinde üretilip tasarlanan giysileri tercih ettiği görülür (Barışta, 1994, s. 53-66).

Türk sanatının mimari alanındaki ilerlemesinin el sanatlarında olmadığını fark ederek detaylı bir kayıt tutma, belgeleme yoluna gitmiştir. Türk el sanatının geçmişinin çok eski olmasına karşın yeterince tanıtılmadığını her seferinde dile getiren Barışta, yeterli bilimsel çalışmaların olmadığından ve sağlıklı bir sentezin yoksunluğundan yakınmıştır. Barışta hoca, özellikle Türk halı sanatına toplu bir bakış yapılamamasından ve geleneksel çizgisinin sağlıklı bir biçimde belirlenememesinden yakınmaktadır. Erken dönem Osmanlı sanatçılarının, İslam felsefesi ışığında hareket ettikleri, Batı sanatı anlayışlı gölge, ışık, perspektif ve derinlik hissi veren yaklaşımlardan kaçındıkları, daha çok tabiat özünün formülünü sunan yaklaşımlarla sanatlarını ortaya koydukları düşüncesindedir. El sanatlarının hem güzel hem de yararlı olma özelliğine sahip olduğunu; genelde babadan oğula ya da usta-çırak olarak aktarıldığını; dönemin düşünce, hayal ve duygularını estetik değerlerle birleştirerek sanatsal bir boyut kazandığını düşünmektedir. Barışta, el sanatlarını, zanaatçının özgün mesajlarını yansıttığı, aktarım ve anlatım aracı olarak seçtiği, yaratıcı gücünü estetize ettiği duyguyu sergilemek, boş zamanlarını değerlendirmek ve belli bir kazanım sağlamak uğraşı olarak görür (Barışta, 2005, s. 351-375).

Barışta Türk el sanatlarında ya da Türk işlemlerinde Osmanlı zanaatçılarının konularını seçerken doğada bulunan bitkisel unsurları ve motifleri tercih ettiği kanaatindedir. Osmanlı kadın sanatçılarının fazla konuşmaması ve tabiatı

gözlememesi sonucunda bir takım mesaj içerikli sembol iletileri tercih ettiklerini düşünmüştür. Osmanlı sanatçılarının Türk işlemleri üzerinde kullandıkları kompozisyonun statik değerlerden yoksun, merkeze ya da sonsuza akıp giden metafiziksel sanatsal çalışmalar olduğunu yayınlarında ifade eder. Bu işi yapan ustaların güçlü bir sanat eğitimi aldıklarını ve bu bağlamda her motifin, seçilen her konunun yerel adlarını vermeye özen göstererek onların anlam yükünün bulunmaya çalışılması gerektiğini belirtirdi (Barışta, 1981, s. 30-31; Barışta, 1982, s. 21-30).

Öyle ki dokümanları tanıtmak için kendine has bir envanter fişi hazırlamıştır. Fişte eserin teknik analizi, fotoğraf ile belgeleme, yöresel ad ve tarihsel sınırlandırma bulunmaktadır. Sağlıklı veriler ile problemlerin çözülebilmesi için döküm tablolarının oluşturulması gerektiğini savunmuştur. Bu sayede veri bankasının oluşabileceğini düşünmüştür (Barışta, 1994, s. 53-66).

Barışta'nın yayınlarında kullandığı dil sade ve açıktır. Anlaşılır bir dille yazan Barışta, bütün yayınlarında halkın kullandığı dili ve terminolojiyi kullanmıştır. Yayınlarında yanlış bilinen terminolojiyi düzeltme çabası akademik yaşamı boyunca devam etmiştir.

Şüphesiz bilim insanının yapmış olduğu bilimsel çalışmalar kadar önemli olan diğer konu ise bilim insanı yetiştirmesidir. Örcün hocanın mezun ettiği öğrencilerinin haklarını katıldığı sempozyumlarda sık sık dile getirdiği görülür. Bu konuda bildiriler sunmuştur. Sanat tarihçilerinin resim ya da iş eğitimi öğretmeni olarak atanmasını, orta öğretimde sanat tarihi ders oranının az olmasını eleştirdiği görülür. Türk eğitiminde bulunmayan resim, heykel, iş ve grafik sanatlarının 1980'li yıllarda iki yıldan dört yıllık eğitime çıkarılır. Üniversitelerde programın olmamasından dolayı öğrencilerin yatay ve dikey geçişlerinin yapılamamasından mustarıptır. Ayrıca kütüphanelerde Türk sanatı ile ilgili kaynak kitapların bulunamamasından ve lisansüstü eğitim alamamalarından şikâyetçidir. Bu çerçevede adalet, sağlık, kültür ve turizm bakanlıkları ile Yükseköğretim Kurumu ve Milli Eğitim Bakanlığının ortak çalışma zorunluluğunu dile getirir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığını sanat tarihi ile ilgili kitapların yetkin olmayan kişilere yazdırılmaması gerektiği ve akademik bir incelemeden geçmeden, ter-

minolojisi kontrol edilmeden yayınlanması gerektiği konularında uyarır. Onun bu çabası öğrencilerine ne kadar değer verdiğini ve onlara daha iyi bir gelecek sunmak için ortaya koyduğu gayreti gösterir (Barışta, 1984, s. 79-89; Barışta, 1983, s. 73-92; Barışta, 1987, s. 561-574).

Araştırmalarında birincil kaynak olarak arşiv belgelerini, vakfiyeleri, ressamların resimleri ve gravürlerini, seyahatnameleri, 1640 tarihli narh defterini, iradeleri, beratları, levhaları, mühime defterini, evkaf hümayunu, bab-ı ali evrakını, müftülük **şer'iyye** sicil arşivini ve ehl-i hiref defterlerini kullandığı görülür. Bu aşamadan sonra Barışta, üslup ve malzemeyi dikkate alırdı. Üslup ve malzemeyi gözlemleyerek yapılan tarihlemelerin yeterli olmadığını, bunun yerine malzemenin kimyasal analizinin yapılması ile tarihlemenin sağlıklı olacağına inanırdı (Barışta, 1988, s. 42-45).

Barışta, etnografik eserlerin halkın yaşam tarzını, düşüncesini ve manevi kültürünü temsil eden somut veriler olduğunu düşünürdü. Bu yüzden onun, yayınlarında sıklıkla dile getirdiği konulardan birisi de illerde el sanatlarının sergilendiği etnografya müzesinin kurulmasıdır (Barışta, 2003, s. 71-77).

Barışta'nın, işleme sanatı üzerine kaleme aldığı makalelerin, ürünlerin doğru yapılışı hakkında bilgi verme amacını taşıdığı görülür. Bu sebepten yayınlarında sıklıkla çizimlere yer verdiği görülür. Onun, Türk işlemeciliğinin eski bir dal olduğunu söylediği ve bu konuda yapılan yayının yetersizliğini eleştirip yakındığı görülür. İşlemelerin kültürel miras niteliğinde olduğunu dile getirmiş ve çeşitli disiplinler ile gerektiği gibi incelenip araştırılmasını istemiştir. Bu alanla ilgili eğitim verilmemesini ve müzelerde restorasyon merkezlerinin kurulmamasını önemli bir eksiklik olarak görmektedir. Pek çok yabancı ve yerli müzede Türk işleme sanatının seçkin örneklerinin sergilendiğine değinmiş olan Barışta, evlerde atalardan kalan hatıra eşyaların saklanmakta olduğuna ve bu sebepten erişimde problemlerin oluştuğuna yayınlarında dikkat çekmiştir. İşlemelerin teknik, renklendirme, kompozisyon ve biçimlendirme açısından yeni bilgiler aktardığını düşünen Barışta, yeni araştırmacılara evlerde bulunan işlemelerin incelenmesi için çağrıda bulunmuştur. Ona göre Türk işleme sanatı araştırmalarının tek merkezde toplanmamasından dolayı bilim dalları arasında

kopukluk olduğu, her akademisyenin kendi ilgisi-beğenisi doğrultusunda, gelişmiş, disiplin izlemesinden yaptığı çalışmaların bu dallarda yozlaşma ve kargaşaya neden olduğu düşüncesindedir. Bu nedenle bilim dallarının ortak hareket etmesi gerektiğine yayınlarında özel bir hassasiyetle dikkat çeker. Türk işleme ustalarının eğitici ve düşündürücü olan sevgi, saygının yanı sıra huşû eserlerini ürettiklerini düşünürdü (Barışta, 1981, s. 86-96).

1998'de İstanbul-Eyüpsultan Defterdar Saliha Sultan Çeşme Kazısı (Barışta, 1998, s. 159-184), 1998-99 yıllarında İstanbul Eyüpsultan Cafer Paşa Türbesi Yüzey Araştırması ve Kazısı (Barışta, 1999, s. 567-591), 2000 tarihinde ise Ankara Yıkık Hamam (Eyne Bey Hamamı) Kazı (Barışta, 2001, s. 397-410), 2000 yılında da Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresindeki Mezar Taşları Yüzey Araştırması (Barışta, 2002) yapan Barışta, meslek yaşamınca 3 kazı ve 1 yüzey araştırması yönetmiştir. Kazı çalışmalarından sonra bu eserlerin restorasyonu yapılarak turizme kazandırıldığı görülür. O kazıların Türk kültür tarihinin yerini saptama imkânı ve yeni veriler sunma fırsatı verdiğini düşünür ve onun kazı çalışmalarını desteklediği görülür. Kazı araştırmaları çoğaldıkça el sanatları ürünleri hakkında bilginin de çoğalacağı düşüncesindedir (Fot-5).

Cumhuriyet Döneminde mimari eserlerin sağlıklı ölçümlerinin yapılmadığını, onarım sonrası yazılı kitabe konmadığını söyleyerek eleştirir. Eserlerin laboratuvar analizinin yapılması gerektiğini belirtmiş ve bu sayede Türk mimari tarihinin sağlıklı bir envanter bilgisinin ortaya konabileceğini savunmuştur. Mimari eserlerin tek olarak incelenmemesi gerektiği görüşündedir ve sokak, toplum, işlev ve cephe açısından çok yönlü olarak Osmanlı kent dokusu dâhilinde incelenmesi gerektiği düşüncesindedir (Barışta, 1994, s. 113-122).

Kuş evleri ile Türk toplumunun hayvan sevgisini gösterdiğini düşünen Barışta hoca, bunların Anadolu'dan Hindistan'a kadar uzanan coğrafyada görüldüğünü açıklamıştır. Bu çerçevede Anadolu'da bulunan kuş evlerini belgeleyip tanıtmıştır (Barışta, 2000; Barışta, 1994, s. 133-134; Barışta, 1993-1994, s. 292-293; Barışta, 2009, s. 47-56; Barışta, 2005, s. 161-165).

Osmanlı taş işçiliğinin belgelenip tanıtılması gerektiğini düşünmüştür. Bunların, Osmanlı toplumunun estetik beğenisini gösterdiğini açıklayan Barışta, özellikle mezar taşlarında Osmanlı sosyal yaşamının izlerini aramıştır (Barışta,

2012, s. 427; Barışta, 2008, s. 396-401; Barışta, 2011, s. 20-24).

Hoca, akademik yaşamının sonlarına doğru ağaç işlerine ağırlık vermiştir. Ağaç işlerinde kullanılan tekniklerin kaydını tutan ve usta ekollerin izlerini arayan Barışta, İstanbul'un ağaç işlerinin kayıtlarını kendi tutmuş ve diğer araştırmacılara Anadolu kentlerinin kayıtlarını tutuma tavsiyesinde bulunmuştur (Barışta, 2009; Barışta, 2001, s. 113-121; Barışta, 1996, s. 393-398; Barışta, 2003, s. 84-89). Çini sanatı üzerine yaptığı yayınlar, Türk çini sanatının yakın dönemini mercek altına almıştır. Çini ustalarının atölye ve usta ekollerinin izlerini aramıştır (Barışta, 1987, s. 73-77; Barışta, 1993, s. 115-117; Barışta, 1999, s. 1301-1310).

Barışta'nın unutulmayacak akademik faaliyetleri, Türk işleme ve el sanatlarının tanıtılması, belgelenmesi, korunması ve bu eserlerin müzelere kazandırılması hususunda gösterdiği titiz çalışmalardır (Fot. 6). Hocanın bir hayali ise birçok yayınında ele aldığı Türk işlemlerinin zengin malzemesinin kompozisyon, motif, renk açısından Balkanlardan Orta Asya'ya kadar Türk soylu halkın bir el sanatları atlasının oluşturulması hayalidir. Barışta aynı zamanda Türk milliyetçisi ve vatansever kimliği ile ön plana çıkmaktadır. Çin Seddi'nden Arnavutluk'a kadar uzanan coğrafyada Türk devletlerinin el sanatları ürünlerinin görülebildiğini dile getirir. Türklerin farklı coğrafyalarda bağlantılı ya da bağlantısız olarak yaşamış olsalar da yeme içme, giyim-kuşam, duygu, düşünce, inanç, yaşam biçimi, teknik ve estetik beğenilerinin müşterek olduğu düşüncesindedir. Bu yüzden Türk soylu halkların bir bilgi arşiv bankası oluşturması zorunluluğunu sık sık dile getirmiştir. Hoca, bu yönü ile Türk kültürünün bilincinde ve milli değerlere sahip çıkan neslin yetişmesini arzulamaktadır. Hocanın yayınlarında özellikle Türk, Selçuklu ve Osmanlı terimlerini kullandığı ve bu düşüncelerini istikrarlı bir şekilde yaşamının sonunda kadar sürdürdüğü görülür (Barışta, 1997, s. 617-630).

SONUÇ

Sonuç olarak; Bilim İnsanı Hatice Örcün Barışta, kamu kurumlarının destek vermediği o yıllarda kendi imkânları ile Anadolu'nun ücra köşelerine yeni bilimsel veriler toplamak için giderek yaptığı araştırmaları makale ve bildiri-lerinde bilim dünyasına tanıtmıştır. Anadolu el sanatlarını, işlemleri ve kül-

türünü tanıtmayı kendine vazife edinmiştir. Bu alanlarda kayıt ve belgeleme çalışmasına çaba göstermiştir. Türk işleme ve el sanatlarının belgelenmesini, korunmasını ve sergilenmesini savunmuştur. Bu amaç doğrultusunda Barışta, Türk sanatını tanıtmak için ulusal ve uluslararası sahada İngilizce, Türkçe ve Fransızca pek çok yayına imza atmıştır.

Örcün Barışta, Sanat Tarihi Metodolojisi ile eserlerini kendine has yöntem ve tekniklerle ele almıştır. Eserlerinde birçok konjonktür etkilidir. Konuyu ele alış biçimi sıralıdır. Yazı başlıklarının içerik ile uyumlu olduğu gözlemlenir. Eserlerinde tanımlamalarda hassas bir yaklaşımı vardır. Terminolojiyi doğru bir şekilde kullanma çabası vardır. Anlatımı özelden tümevarımın yanı sıra gözlemlere dayalıdır. Tüm yayınlarının ortak bir yönü vardır. Bütünün parçası olarak incelenen önceki eserleri Türk el sanatlarını bir bütün olarak ele almayı sağlamıştır. Gittiği yerlerde yanında not defteri bulduran Barışta, çeşitli notlar olarak araştırmasını okuyucuya aktarmıştır. Çalışmaları genel olarak hacimli ve kapsamlıdır. Gelişme bölümünde yer verdiği malzemeyi farklı coğrafyadaki ürünler-materyaller ile tür, renk, teknik, malzeme olarak karşılaştırdığı görülür. Sonuç bölümünde ise daha fazla araştırma yapılması telkininde ve konu ile ilgili çağrılarda bulunur.

Onun, eğitiminden sonra başlayan akademik hayatı öğrenmeye, araştırmaya, eğitmeye, öğretmeye, okumaya-okutmaya yöneliktir ve o yazmalarla dolu bir bilim insanıdır. Gelecek nesillere örnek bir araştırmacı, akademisyen olmuş ve bu alanda çalışacak gençlere yardımcı olmuştur. Türk toplumuna yetkin bir sanat ve kültür bilinci kazandırmaya çaba sarf etmiştir. Bu bağlamda yayınlarında kimi zaman öğrencilerinin haklarını arar iken kimi zamanda da yetkililerin ve toplumun duyarsızlıklarını gidermeye çalışmıştır (Fot. 7). H. Örcün Barışta'nın hayatı, eserleri, Türk sanatına katkıları ve metodolojisi biz genç sanat tarihçileri için örnek olacaktır.

15 Ağustos 2017 tarihinde son yolculuğuna uğurladığımız Barışta, Ankara Cebeci Mezarlığı'na defnedilmiştir. Vefatının beşinci senesi devriyesinde sayın hocamızı minnet ve şükranla anacağız. Mekânı cennet, ruhu şad olsun.

Etik Beyan

“Bilim İnsanı Hatice Örcün Barışta’nın Türk Sanatına Katkıları” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu araştırma etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır. Makale, Etik Kuralları Yayın Etiği Komitesinin (Committe on Publication Ethics-COPE) yazar, hakem ve editörler için belirtilen kurallardan yararlanılarak oluşturulmuş olan Anasay dergisi etik kuralları çerçevesinde yazılmıştır.

KAYNAKÇA

Barışta, H. Ö. (1981). Topkapı Sarayı Müzesi XVI. Yüzyıl İşlemelerinden Bitkisel Bezemeli Bohçalar. *Milli Kültür Dergisi*, Kültür Bakanlığı, Haziran, 30-31.

Barışta, H. Ö. (1981). Türk İşlemeleri Üzerinde Yapılacak Araştırmalarda İzlenecek Bilimsel Yöntem. *I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları Bildirileri*, 86-96.

Barışta, H. Ö. (1982). XVI. Yüzyıl Türk İşleme Sanatı. *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi I*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir, 21-30.

Barışta, H. Ö. (1983). Gazililerin İş Eğitiminde Dayandığı Bazı Geleneksel Kaynaklar, Yaşattıkları Teknikler, Kullandıkları Yöresel Gereçler ve Özgün Biçimler. *9 Eylül Üniversitesi III. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri*, İzmir, 73-92.

Barışta, H. Ö. (1984). Cumhuriyet Dönemi Türk Halk İşlemeciliği Desen ve Terminolojisinden Örnekler. Kültür ve Turizm Bakanlığı, *Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 55, Maddi Kültür Dizisi: 2*, G. Ü. Basın-Yayın Yükseköğretim Kurulu Basımevi, Ankara, 1-135.

Barışta, H. Ö. (1984). Günümüz Temel Eğitim ve Orta Öğretimde Uygulanan Resim-İş Programları, Programlarda Görülen Aksaklıklar ve Yeni Bir Uygulama Paketi. *Tercüman Milli Eğitim Sempozyumu Tebliğleri*, 79-89.

Barışta, H. Ö. (1987). Resim-iş eğitimi Bölümünün Dünü Bugünü ve Yarını. Öğretmen Yetiştirilen Yükseköğretim Kurumlarının Dünü Bugünü Geleceği Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri, Ankara, 561-574.

Barışta, H. Ö. (1987). XX. Yüzyıl Başı Kütahya Çinilerinden Örnekler. *Milli Kültür Dergisi*, 56, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 73-77.

Barışta, H. Ö. (1988). VIII. Milletlerarası Türk Sanatı Kongresinin Ardından Mısır'daki Türk İşlemelerinden Seçkin Bir Örnek. *Milli Kültür Dergisi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 60, 1988, 42-45.

Barışta, H. Ö. (1993). Antalya Müsellim Camiini Bezeyen Çiniler ve Topkapı Sarayında Bulunan Benzerleri Üzerine. *Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı*, Selçuk Üniversitesi, Selçuklu Araştırma Merkezi Yayınları: Konya, 115-127.

Barışta, H. Ö. (1994). Isparta Halıcılığı Üzerine. *Kamu ve Özel Kuruluşlarla, Orta Öğretim ve Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri*, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü, Ankara, 53-66.

Barışta, H. Ö. (1994). Kuş evleri. *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt 5, Kültür Bakanlığı-Tarih Vakfı, 1994, 133-134.

Barışta, H. Ö. (1993-1994). Kuş Evleri. *Thema Larousse Tematik Ansiklopedi*, C. 6, Milliyet, 292-293.

Barışta, H. Ö. (1994). Isparta Halıcılığı Üzerine. *Kamu ve Özel Kuruluşlarla, Orta Öğretim ve Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri*, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü, Ankara, 53-66.

Barışta, H. Ö. (1994). Eğridir Dünder Bey Medresesi'ndeki Ajur Tekniğiyle Yapılmış Taş İşçiliği Üzerine. *Vakıflar Dergisi*, Sayı: 23, Ankara, 113-122.

Barışta, H. Ö. (1996). Alanya Evlerinde Görülen Ağaç İşleri Üzerine. *Alanya 4. Tarih ve Kültür Seminerleri*, Alanya Belediyesi, Alay, 393-398.

Barışta, H. Ö. (1997). Türk Dünyası El Sanatları Üzerine. *Yeni Türkiye*, Sayı: 15, 617-630.

Barışta, H. Ö. (1999)ta, H. Örcün, „arı Üzerine”,8). İstanbul-Eyüpsultan Defterdar Saliha Sultan Çeşmesi Kazısı. *VII. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri (II. Orta çağ ve Türk Dönemi Kazı Araştırmaları Sempozyum Bildirileri)*, Selçuklu Üniversitesi, Selçuklu Araştırmaları Merkezi, Konya, 159-184.

Barışta, H. Ö. (1999). Ankara Gazi Paşa ve Kayaş Treni İstasyonu Binalarından Kütahya Çinileri. *Atatürk 4. Uluslararası Kongresi*, Atatürk Araştırma Merkezi, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk Kazak Üniversitesi, 1301-1310.

Barışta, H. Ö. (1999). İstanbul Eyüpsultan Cafer Paşa Türbesi Yüzey Araştırması ve Kazısı. *XX. Kazı Sonuçları Toplantısı*, C. II., Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 567-591.

Barışta, H. Ö. (2000). *Osmanlı İmparatorluğu Dönemi İstanbul’undan Kuş evleri*. Kültür Bakanlığı Yay. 2528 Yayınlar Dairesi Başkanlığı Sanat Eserleri Dizisi 306, Ankara.

Barışta, H. Ö. (2001). Ankara Yıkık Hamam (Eyne Bey Hamamı) 1999 Yılı Kazısı. *22. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2. Cilt, Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, (İzmir, 22-26 Mayıs 2000), Ankara, 397-410.

Barışta, H. Ö. (2001). A. Sinan Tekelioğlu. *Dünden Bugüne Karaisalı*, Kuvâ-yi Milli Şenlikleri Konferansları Dizisi, Adana, Karaisalı, 67-69.

Barışta, H. Ö. (2001). Örcün Köyü Tekstil Sanatları Üzerine. *Dünden Bugüne Karaisalı*, Kuvayı Milliye Şenlikleri Konferanslar Dizisi, Adana Karaisalı, 91.

Barışta, H. Ö. (2001). Türk Ağaç İşleri Dalında Bilinmeyen Bir Teknik Cıva İş ve Uygulandığı Küre Akşemsettin Cami Minberi ile Kapı Kanatları. *Aynur Durukan Armağanı*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 113-121.

Barışta, H. Ö. (2002). Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresindeki Mezar Taşları. *19. Kazı Araştırmaları Sonuçları Toplantısı*, Cilt I, 28 Mayıs-01 Hazi-

ran 2001, Ankara, 123-135.

Barışta, H. Ö. (2003). Osmanlı İmparatorluğu Geç Dönem Ağaç İşlerinin Eyüpsultan'dan Seçkin Örnekleri. *Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla VII. Eyüpsultan Sempozyumu Tebliğiler*, Eyüp Belediyesi, 84-89.

Barışta, H. Ö. (2003). Halkbilimi Müzeciliği ve El Sanatları. *Türkiye'de Halkbilim Müzeciliği ve Sorunları Sempozyum Bildirileri*, Gazi Üniversitesi, THBMER, Ankara, 71-77.

Barışta, H. Ö. (2005). The Bird House Of Eyüpsultan. *Eyüp Sultan Symposia I-VIII: Selected Articles*, The Municipality of Eyüp, İstanbul, 161-165.

Barışta, H. Ö. (2005). *Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Halk Plastik Sanatları*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü 3045, Sanat Eserleri Dizisi 452, Ankara.

Barışta, H. Ö. (2005). *Geleneksel Türk El Sanatları Üretici Ve Sanatkârlarının Sorunlarının Araştırılarak, El Sanatlarının Geliştirilmesi, Korunması Ve Gelecek Kuşaklara Aktarılması İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/128) Esas Numaralı Meclis Araştırma Komisyonu Raporu*, Gazi Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi: Prof. Dr. H. Örcün Barışta, 06.10.2005, Ankara, 45-50.

Barışta, H. Ö. (2008). Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Kadın Mezar Taşlarından Başlıklar. *Halk Kültüründe Giyim-Kuşam ve Süsleme Uluslararası Sempozyumu*, 15-17 Aralık 2006, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yay. Eskişehir, 396-401.

Barışta, H. Ö. (2009). İzmir'den Kuş evleri. *XI. Ortaçağ-Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat tarihi Araştırmaları Sempozyumu*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. İzmir, 47-56.

Barışta, H. Ö. (2009). *Osmanlı İmparatorluğu Dönemi İstanbul Cami ve Türbelerinden Ağaç İşleri*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 367, Araştırma-İnceleme Dizisi: 64, Ankara.

Barışta, H. Ö. (2011). Şanlıurfa'nın Taş İşleri Kapsamında Yeri. *Uluslara-*

rası Türk Ve Dünya Kültüründe Şanlı Urfa Sempozyumu, Şanlıurfa Valiliği-Gazi Üniversitesi Türk El Sanatlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi, 14-15 Ekim 2010, Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa, 20-24.

Barışta, H. Ö. (2012). Osmanlı İmparatorluğu Dönemi İstanbul'u ve Dışından Bazı Kadın Mezar Taşı Başlıkları. *7. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi Bildirileri IV*, İstanbul'da Sanat Mimari El Sanatları Resim, Müzik, T.C. Başbakanlık Atatürk Kültürü, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yay. Konya, 427.

Görür, M. (2009). Prof. Dr. H. Örcün Barışta'nın Hayatı ve Bilimsel Kişiliği. *Prof. Dr. H. Örcün Barışta'ya Armağan, X. Ortaçağ-Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri* 03-06 Mayıs 2006, Gazi Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, Ankara, IX-XV.

Görür, M. (2018). Türk El Sanatları'na Türk Sanatı Tarihine Adanmış Bir Kalp: Prof. Dr. Örcün Barışta (1942-2017). *Sanat Tarihi Yıllığı*, sayı 27, 299-311.

Kaynak Kişi 1: Barışta, İbrahim-Ayşın, Ankara, 01.09.2020 tarihli sözlü şifahi bilgilerdir.

Kaynak Kişi 2: Görür, Muhammet, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi, Ankara, 03.09.2020 tarihli sözlü şifahi bilgilerdir.

Kaynak Kişi 3: Soysaldı, Aysen, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Geleneksel Türk Sanatı Bölümü Öğretim Üyesi, Ankara, 03.09.2020 tarihli sözlü şifahi bilgilerdir.

Kaynak Kişi 4: Ercebeci Çınar, Şebnem, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Emekli Uzman Sanat Tarihiçi, Ankara, 16.10.2020 tarihli sözlü şifahi bilgilerdir.

Mülayim, S. (2009). Maziperestler ve Sanat Tarihi. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 7/14, İstanbul, 74-77.

Fotoğraflar

Fotoğraf-1: Sinan Tekelioğlu ve Örcün Tekelioğlu 1952 (M. Görür'den)

Fotoğraf-2: Örcün Tekelioğlu (Üst sıra, soldan ikinci) ve TED Voleybol Takımı-1958 İtalya (M. Görür'den)

Fotoğraf-3: Örcün ve Orhan Barışta 1959 (M. Görür'den)

Fotoğraf-4: Örcün-İbrahim-Orhan Barışta 1962 (M. Görür'den)

Fotoğraf-5: Eyüp sultan Saliha Sultan Çeşme Kazısı-1997 (soldan sağa-Muhammet Görür-Örcün Barışta-Murat Çerkez-Hakan Çetin-Candaş Keskin)

Fotoğraf-6: Sanat ve Edebiyatta Kadın Sempozyumu 5-6 Mayıs 2014. (F. Nalan Türkmen'den)

Fotoğraf-7: Barışta Yayınları (Muhammet Görür'den)

Fotoğraf-8: Orhan ve Örcün Barışta'nın mezarları, Ankara Cebeci Mezarlığı (İbrahim Barışta'dan)

